

4- TEKİRDAĞ'DA BATIL İNANIŞLAR

Adet ve inanışlar halk kültürünün en önemli öğeleridir. İlkel insandan günümüze , inanışlar insanların yaşamlarını etkilemiş onlara yön vermiştir. İnanışların kökenlerinin eski devirlere kadar uzandığını biliyoruz. Her kültürde olduğu gibi semavi dinler öncesi inanç sistemlerinden semavi dinlere geçen toplumlar eski adet ve inanışlarını birdenbire bırakmamışlardır. Yeni dinlerinin özüne ters olsa da bazılarını yeni dinlerinin rengine ve kalıbına sokarak o dinin gereğindenmiş gibi uygularlar. Bu nedenle bugünkü adet ve inanışlarının bir çoğunda eski Türk kültürüne ait izler ve kalıntılar bulunmaktadır.

Adet ve inanışlar halkın günlük hayatını her kesiminde ve hayatının her döneminde kendisini hissettiren adet ve inanışlar büyük bir yaptırım gücüne sahiptir. Halk kökeni eski kültürlerle dayanan bu inanışların pek çoğunun eski inanış ve kültürlerden geldiğini bilmemekte " Adettir, inanıştır uyulmazsa olmaz" diyerek inanışların vazgeçilmezliğini ortaya koyar . Bazı inanış ve pratikler ritüel işlevini kaybetmiş olsa da günümüzde sürdüğü gözlenmektedir.

Her toplumda, eski inanç sistemlerinin mirası olan inanışlar yaşanan çağın koşullarına uydurularak yeni biçim, yeni içerik ve yeni anlatılışla karşımıza çıkar. İnanışların bir bölümü büyüklük tören ve pratikleri içeriklidir. Onlar böylece somut bir anlatım biçimi kazanır. İnanç kişice ya da toplumca , bir düşüncenin , bir olgunun bir nesnenin bir varlığın gerçek olduğunun kabul edilmesidir.

Türkler İslamiyeti kabul edene kadar bir çok inanç sisteminin etkisinde kalmışlardır. Her sistemde olduğu gibi bu inanışların bir bölümü İslamiyetin özüne ters olmasına rağmen yaşatılmıştır. Aynı kültür kaynaklarından beslenmelerine rağmen her yörenin diğer bölgelerle aynı bazan farklı kendine özgü inanışları vardır. Bu durum, Türk inanışlarının zenginliğini göstermesi açısından büyük önem taşır.

Bir çok batıl diye nitelenen inanış İslamiyette yasaklanmasına rağmen, İslami rene bürünerek yaşatılmıştır. Hatta eğitimsiz kişiler arasında İslamiyetin gereğindenmiş gibi yanlış değerlendirilmiştir.

Tekirdağ, Asya ve Avrupa kıtalarının bulunduğu bir noktadadır . Bu nedenle tarihsel süreç içinde çeşitli göç, fetih dalgaları yaşamış , çeşitli uygarlıkları yaşamıştır. Günümüzde hızlı kültürel değişim ve gelişim yaşanmaktadır. Tekirdağ inanmalarının tesbiti kültür tarihe kaynaklık etmesi açısından çok önemlidir . Tekirdağ inanışlarını 1) Nazarla İlgili İnanışlar 2) Büyüyle İlgili İnanışlar; 3) Hayvanlarla İlgili İnanışlar 4) Diğer inanışlar başlıkları altında topladık.

a- TEKİRDAĞ'DA NAZARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

Nazar, halk arasında göz değme , göze gelme, nazara gelme, nazara uğrama olarak tanımlanır. Bazı kişilerde, insanlara , hayvanlara, mala, mülke zarar veren bir güç olduğuna inanılır. Nazar halk inanışlarında çok yaygındır. Nazardan korunmak için çeşitli işlemler yapılır, Bunların başında nazarlık gelir.

Nazarlık, koruma ve korunma amaçlıdır. Bu objelerin yalnızca biçimleri değil , yapıldıkları maddeler ve renkleri de önemlidir. Bu maddelerin özünde gizli bir kuvvetin varlığı olduğuna inanılır. Tabiattaki bir takım objelerden korkan insan feleketleri ve mutlulukları bu objelerin içinde sanarak onlardan yararlanmak istemiştir.

Nazarlıklar pasif büyü araçlarıdır. Göze gözle korunmak amaçlandığından nazar boncuklarının çoğu göz şeklindedir. Günümüzde süs eşyası olarak takılarak estetik anlamda majik özlü uğurluklar şeklini almıştır. Tekirdağ halk kültüründe de sihirsel öğeler taşıdığına inanılan nazarlıklar genellikle göz boncukları şeklindedir. Göz boncuklarına inanılır, kullanımda zararı yoktur. Kendi kendine telkin etmesi yoluyla yarar da sağlar.

Nazar değme ile ilgili inanışlar 1) Nazar Değme 2) Nazardan Korunma 3) Nazarı uzaklaştırma başlıkları altında toplanabilir.

1- NAZAR DEĞME İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

- Alaca, açık renkli, çakır, mavi ve yeşil gözlü insanların nazarı değer.

- Başın ağrması, belin ağrması, midenin bulanması gözlerin sulanması, kirpiklerin nemlenmesi nazar belirtisidir.

- Bir kişi beğendiği birine, bir şeye "maşallah" demezse nazar değer.

- Bir kişiye bakılarak övülürse nazar değer.

- Uzun saçlı, güzel gözlülere daha çok nazar değer.

- Dili burnuna gelen kişinin nazarı değer.

- Sarışın insanların nazarı değer.

- Siyah gözlerden nazar değmez

- Yeni elbiseler giydirilen çocuğa nazar değer.

- Bir kadın çocuğunu süttten kesip, tekrar verirsek o çocuğun büyüünce nazarı değermiş

2- NAZARDAN KORUNMA İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

- Nazar boncuğu takılır.

- Yüze is sürülür.

- Güzel bir çocuğa , kıza nazar değmesin diye herkes üstünden bir iplik parçası alıp onun üzerine bırakır.

- Kapıya nal çakılır.
- Çocukların omuzlarına göztaşı asılır.
- Ève başaktan nazarlık asılır.
- Küçük çocuk nazar olmasın diye saç telleri kapatılır.
- Çocuk sevilirken " Elemterefiş kem gözlere şiş" denir.
- Devamlı nazar değen çocuğa göz boncuğu ve muska asılır.
- Bir kimsenin nazarı değiyorsa , karşısındakine bakmadan önce burnuna ve yere bakmalıdır.
- Ürüne nazar değmesin diye bir sırağa hayvan kafatası asılır.

3- NAZARI UZAKLAŞTIRMA İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

- Nazarı değdiği zaman kurşun dökütürölür.
- Yaşlı kimselere nazar duası okutulur. Nazar duası okunurken , nazar değdiği kimse esner. Bu da nazar değdiğinin belirtisidir.
- Üzaklaşmayan nazar için üç ayrı kişiye dua okutulur. Yine geçmezse 7 yerde nazar duası okutulur.
- Kara çalından muska yapılır.
- Tütsü yapılır.
- Nazarı değen kişi bulunmazsa nazar geçmez. Nazarı değen kişi bulunup üzerine örtölür. Nazarın uzaklaşması sağlanır. Yoksa nazar değen çatlanmış.
- Nazarı değen kişinin üzerinden iplik alınıp tütsü yapılır.
- 41 çörek otu toplanıp omuza asılır.
- Ateşte tuz çatlatılır.
- Okunmuş ekmek ve tuz köpeklere verilir
- Çörek otu tuzla karıştırılıp ateşe atılır.
- Şuya kor ateş atılıp buğusuna tutulur.
- Nas, İhlas, Felak sureleri okunur.

b- TEKİRDAĞ'DA BÜYÜYLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Büyü, iyi ve kötü sonuç almak için tabiat ögelerini, yasalarını etkileyerek, bu olayların olağan düzenlerini değiştirmek için girişilen işlemlerin tamamına verilen addır. Büyüler iyi ve kötü olmak üzere ikiye ayrılır.

İyi, olumlu büyüler hastalıktan kurtulma, ara düzeltmek, kurt ağzi bağlamak, aşk ve muhabbet, çalınan eşyayı bulmak, loğusanın sütünü arttırmak , çocuk sahibi olmak, nazarı önlemek vb. diye sıralanabilir.

Kötü, olumsuz büyüler ise düşmanlık, kıskançlık ara açmak, kısmet bağlamak, istemediği birisine varmasını sağlamak, gerdek gecesi damadı bağlamak vb. diye sıralanabilir. İnanışa göre büyü yapılan kişi uysallaşır, avareleşir, ne yaptığını bilemez. Bir kaç örnek verelim.

- Anne kız sütüyle yazılan bir mektupla yapılan büyü tutar.
- Kızın kaçması için yapılan büyüde muska kızın gereceği yere konur.
- Bir kişi evine , eşine, çocuklarını bağlı değilse "sıcaklık büyü" yapılır.
- Bir kişinin evine , eşine çocuklarını bağlılığını bozmak için "soğukluk büyü" yapılır.
- İyilik ve kötülük büyü için meyve okutulup büyü yapılan kimseye yedirilir.
- Her yönden kişinin kötülüğü istenirse kilit büyü yapılır. Kilit okunarak kilitlenir kuyuya atılır. Bu kilit bulunmadan büyü bozulmaz.
- İyilik ve kötülük büyü için sabun ve fasulye okunarak bir bardak suya atılır. Büyüyü ancak yapan bozar. Suda kalan büyü bozulmaz.
- Büyü muskasının üstünden ilk geçen büyüye tutulur.
- İyilik ve kötülük büyü için elbise okutulup büyü yapılan giydirilir.
- Düşmanlık büyüde muska büyü yapılan yoluna gömülür. Muska topraktan çıkmadan büyü bozulmaz.
- İyilik ve kötülük büyü için banyo suyuna muska atılır.
- Bulunan büyü bozulması için suya atılır.
- Deniz veya nehir üzerinden geçilince büyü bozulur. Gelin ceyizleri bu nedenle su üzerinden geçirilir.
- Aşk büyü için kırmızı biber fırına atılır. Biber yandıkça, büyü yapılan aşkla yanar.
- Hastalık ve ölüm büyü için 41 toplu iğne sabuna batırılarak okunur. Sabun kuyuya atılır. Sabun eridikçe büyü yapılan erir. Sabun tamamen eriyince ölür. Sabun kuyudan çıkarılmalıdır.
- Genç kızları, kaçırmak için şeker okutulup yedirilir.
- Çalınan eşyayı bulmak için büyü yapılır.
- Kırdan kalan hayvanları kurt yemesin diye kurt ağzına bağlama büyü yapılır.
- Korku atmak için kurşun dökülür.
- Saç büyüyle büyü yapılan çok kötü olur.

C- TEKİRDAĞ'DA HAYVANLARLA İLGİLİ İNANIŞLAR

BAYKUŞ:

-Baykuşun ötüşü uğursuzluk sayılır, damında öttüğü evden ölü çıkar.

DEVE:

-Bir kişi devenin altından geçerse uzun ömürlü olur.

DOMUZ:

-Domuz kötülüğün, pisliğin simgesidir.

EŐEK ARISI:

- EŐekarası birini sokarsa, musalla taşında da beklermiş.

GELİNCİK:

- Gelincik bir eve gelirse uğur getirir.

- Gelinciğe zarar verilirse evde huzursuzluk olur.

GEYİK:

- Geyik saflık, masumiyet simgesidir.

GELİN KADIN:

- Gelin kadın öldürülürse, evden bir kişi veya hayvan ölür.

GÜVERCİN :

- Evde güvercin beslemek uğursuzluk getirir.

KAKAREŐKA:

- KakareŐka kuşu ötünce haber gelir.

KARGA:

- Karga evin damına veya yakınına konarak öterse haber gelir.

KARINCA:

- Karıncalar ahirette insanlara su taşırmış, öldürmek günahdır.

KIRLANGIÇ:

- Kırlangıç yuvasını bozanın yuvası bozulur.

KEÇİ:

- Keçi şeytandır, evde beslemek iyi değildir.

KEDİ:

- Kedi bir evin önünde miyavlırsa, o evden kız kaçırmış.

- Kedi yüzünü ne tarafa doğru silerse rüzgar o yönden esermiş.

- Gece görülen kara kedi uğursuzluktur.

- Kedi her gece dokuz kez ev sahibini öldürmeyi denermiş.

- Kedi öldürmek günahdır. Günah ancak cami yaptırılarak affedilir.

- Kedi yüzünü yalayınca misafir gelir.

- Kedi yalanınca yağmur yağar.

- Kedi eve sokulmalarına rağmen nankörlük edip ahirette insanları kötülermiş

KOÇ:

- Kutsal olduğuna inanılır.

KOYUN :

- Koyun meleğe benzetilir. Koyun döğülürse ahirette hakkını almış.

KÖPEK:

- Köpek havaya doğru ulursa kendine, yere doğru ulursa sahibinin başına bir iş gelir.

- Çoban köpeği uluyunca, kurt ölüsü vardır.

- Ezan okunurken, köpeğin uluması iyiye yorulmaz.

- Köpeğin uluyunca, cenaze çıkar.

Köpekler eve sokulmamasına rağmen ahirette sahibini övermiş.

LEYLEK:

- Leylek bacaya konarsa o evde bebek doğar.
- Leyleği havada gören gezer, karada gören evinde oturur.

MAYMUN:

- Hareketlilik zindelik ve çabuk bıkmaya sembolüdür.

ÖKÜZ:

Eskiden dünyanın sarı öküzün boynuzları arasında olduğuna, boynuzlarını sallayınca deprem olacağına inanılmış.

ÖRÜMCEK:

- Örümcek sarkınca misafir gelir.

TAVŞAN:

- Evde tavşan beslemek yoksulluk getirir.
- Bir insanın önünden tavşan geçerse uğursuzluk getirir.
- Tavşan geçince tilki geçti denilince uğursuzluk gelmez.

SAKSAĞAN:

- Saksığan ötüşü hayırlı haber işaretidir.
- Saksığan çılgınlıkla öterse kötü haber işaretidir.
- Bir insanın önünden saksığan geçerse mektup gelir.

SERÇE:

- Serçe bir camın kenarına konarsa misafir gelir.

SİĞİR:

Gün battıktan sonra bir evden diğer bir eve süt verilmez, verilirse o sığırdı bir hastalık çıkar.

YILAN:

- Yılan , yıldız görmeden ölmez.
- Yılan ateşte yakılırsa yağmur yağar.
- Bütün hayvanların birlikte bağırmasa bir felaketin habercisidir.

TEKİRDAĞ ÇEŞİTLİ BATIL İNANIŞLARINDAN ÖRNEKLER

- Ayağı kaşınan gezmeğe gider.
- Akşam ezanından sonra dışarıya kül dökülmesi iyi değildir.
- Bir evde böcek gezerken görülürse misafir gelir.
- Bir beşiği boş sallamak uğursuzluk getirir.
- Burun kaşındığı zaman üzülmür
- Erkek resmi bulunan odada namaz kılınmaz.
- Ekmek yerken ağızdan kırıntı düşerse misafir gelir.
- Eşiğe oturmak uğursuzluktur cin çarpar.
- Ezan vakti sudan geçmek iyi değildir.
- Gece tırnak kesmek iyi değildir, uğursuzluk getirir.
- Gece aynaya bakmak iyi değildir, uğursuzluk getirir.
- Gece ıslık çalınmaz cinler toplanır.
- Gece merdiven altından geçilmez.

Hayvanların yuvalarını bozmak uğursuzluk getirir.
Hidrellezde dut ağacında sallanınca günahlar dökülür.
Hidrellez ateşinden üç defa atlayıp dilek tutanın dileği yerine gelir.
Hidrellez ateşinin külünden ve karasından alınca süren o yıl hastalanmaz .

Hidrellez gecesi ve sabahı cadı karı gelmesin diye kapılara ısırgan otu asılır.

Herhangi bir eşya evden ters çıkartılırsa uğursuzluk olur.

Kap dibi yalanırsa kar, dolu yağar.

Kaza ile su dökülürse o eve para gelir.

Kızken gelinlik giyen evde kalır.

Küçük bir çocuk eğilerek ayaklarının arasından geriye bakarsa misafir gelir.

Kız istemeğe giderken nazlanmadan kız verilsin diye kapıya iğne batırılır.

Pis su üzerinden besmelesiz gecen çarpılır.

13 rakamı uğursuz, 20 rakamı uğurludur.

Rüyada yılan gören, düşmanından kötülük görür.

Mezarlık parmakla gösterilmez, evden ölü çıkar.

Sağ göz seğirince sevinilir.

Sol göz seğirince üzülünür.

Sağ el kaşınınca para gelir.

Sol el kaşınınca para çıkar.

Salıncak boş sallanırsa uğursuzluk getirir.

Soğan ve yumurta kabuğunu yakmak iyi değildir, cinler kokusuna taplanır.

Sigara yan yanarsa yolculuk vardır.

Süpürgeye oturulursa çıban çıkar.

Bina temeline kurban kesip kan akıtmak uğur getirir.

Uzun yola çıkanın , askere gidenin arkasından zaman su gibi aksın diye su dökülür.

Uyumayan çocuğun papucunun altına üç kez tükürüp pabuç toprağa gömülürse, çocuk uykusuzluktan kurtulur.

KAYNAK KİŞİLER

- K-1- Ayşe Sucular, Muratlı , 1912, İlkokul, Tekirdağ.
K-2- Yaşar Şahin Tekirdağ, 1309, Öğrenimi yok, Tekirdağ.
K-3- Mümine Şenbahar, Tekirdağ, 1913, Öğrenimi yok, Tekirdağ.
K-4- Hanife Tanrıçer, Bulgaristan, 1928, Öğrenimi yok Tekirdağ.
K-5- Ayşe Taş, Osmanlı Köyü , 1917, İlkokul, Tekirdağ.
K-6- Fatma Yörük, Tekirdağ, 1910, Öğrenimi yok, Tekirdağ.
K-7- Sabriye Yıldız, Romanya, 1930, öğrenimi yok, Tekirdağ .
K-8- Nuriye Turan, Tekirdağ 1915, İlkokul, Tekirdağ.
K-9- Ali Yenci, Selanik , 1932 , İlkokul, Tekirdağ .
K-10- Yücel Erdal, Tekirdağ 1926, İlkokul, Tekirdağ.
K-11- Ayşe Derrin, Malkara, 1319, İlkokul, Tekirdağ.
K-12- Kadriye Özcan, Yurtbekler 1916 İlkokul, Tekirdağ.
K-13- Ayşe Özer, Karacakılavuz, 1922 , İlkokul, Tekirdağ.
K-14- Şadiye Özcan, Malkara, 1926, İlkokul, Tekirdağ.
K-15- Ferdane Onar, Tekirdağ, 1935, Oratokul, Tekirdağ.
K-16- Hüseyin Mizan , Demirli , 1936, İlkokul, Tekirdağ.
K-17- Nail Minaz , Marmaraereğlisi, 1912, İlkokul, Tekirdağ.
K-18- Selime Mat, Tekirdağ, 1911, Öğrenimi yok, Tekirdağ.
K-19- Ümmügül Kazan. Silistre, 1917, İlkokul, Tekirdağ.
K-20- Celalettin Keskin , Tekirdağ 1322, İlkokul, Tekirdağ.
K-21- Havva Özgür, Tekirdağ 1941, İlkokul, Tekirdağ.
K-22- Nazife Seçkin, Tekirdağ, 1915, Öğrenimi yok. Tekirdağ.